

Anders Moberg, Controller  
Tel. 072-9658138  
E-post: anders.moberg@hylte.se

Omsorgsnämnden

## Taxor och avgifter 2026

### Förslag till beslut

Omsorgsnämnden föreslår att kommunfullmäktige fattar följande beslut:

1. Att höja avgiften för matabonnemang för omsorgstagare i särskilt boende (SoL, socialtjänstlagen) till 5 118 kronor i månaden.
2. Att höja avgiften för matleverans/portion för omsorgstagare i ordinärt boende (SoL, socialtjänstlagen) till 91 kronor per portion.
3. Att höja samt revidera kostavgiften för omsorgstagare i korttidsvistelse/korttidstillsyn (LSS, lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) till 124 kronor per dag.
4. Att införa avgift för hemsjukvård om 425 kronor i månaden samt enstaka hembesök om 100 kronor (HSL, hälso- och sjukvårdslagen).
5. Ge omsorgsförvaltningen i uppdrag att utreda förutsättningarna att införa avgift för boendestöd samt ledsagning inför avgiftsåret 2027.
6. Ge omsorgsförvaltningen i uppdrag att se över hyresavgifterna i särskilt boende inför 2027.
7. Ge omsorgsförvaltningen i uppdrag att göra en omvärldsbevakning vad avser taxor och avgifter inom tillämpliga verksamhetsområden avseende socialtjänstlagen (SoL) inför avgiftsåret 2027.

### Beskrivning av ärendet

Rätten för kommuner att ta ut avgifter för socialtjänstinsatser regleras i socialtjänstlagen (SoL). Enligt huvudregeln får en kommun ta ut en skälig ersättning för stöd- och hjälpinsatser. Avgifterna får tas ut enligt de grunder som kommunen bestämmer. De ska dock vara skäliga och inte överstiga kommunens självkostnader.

I socialtjänstlagen regleras vilken som är den högsta avgiften en kommun får ta ut för service och omsorg. Avgiften för kommunens service regleras genom statlig maxtaxa, det vill säga att omvårdnadsavgiften aldrig kan bli högre än denna. För år 2025 är den högsta avgiften 2 642 kronor i månaden. I denna högsta avgift, även kallad maxtaxa, ingår inte kostnader för matabonnemang och matportion/leverans samt hyra på särskilt boende.

För varje omsorgstagare beräknas ett avgiftsutrymme som kortfattat utgår från nettotinkomsten där sedan ett förbehållsbelopp dras av. Förbehållsbeloppet är den summa pengar som beräknas att omsorgstagaren behöver varje månad för att betala boende och normala levnadsomkostnader. Förbehållsbeloppet, beräknas utifrån den av regeringen årligen fastställda prisbasbeloppet, och är för 2025 för ensamstående 7 247 kronor/månad och för makar/sambor 5 912 kronor/månad och person. Om avgiftsutrymmet blir minus betalar alltså omsorgstagaren ingen omvårdnadsavgift, och omsorgstagaren betalar aldrig mer än maxtaxan om 2 642 kronor/månad, oavsett hur mycket hjälp som har beviljats.

I Hylte kommun och inom omsorgsnämndens verksamheter finns för 2025 beslutade avgifter för omsorgsinsatser, kost inom särskilt boende/korttidsboende och omsorg i hemmet, trygghetslarm samt dagverksamhet. Övriga insatser enligt socialtjänstlagen är avgiftsbefriade. Insatser inom lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) är enligt lag avgiftsbefriade. Dock debiteras kostnad för enskilda måltider vid bostad med särskild service och vid korttidsvistelse.

Vad avser beslutad avgift för innevarande år och för matabonnemang inom särskilt boende samt portion för matleverans inom omsorg i hemmet så understiger dessa den självkostnad som omsorgsnämnden debiteras av kostenheten och samhällsbyggnadsförvaltningen. För att uppnå självkostnadsprincipen föreslår omsorgsförvaltningen att omsorgsnämnden höjer nämnda avgifter till 2026. Avgiften för matabonnemang inom särskilt boende föreslås år 2026 bli 5 118 kronor per månad. Avgiften per portion för matleverans inom omsorg i hemmet föreslås år 2026 bli 91 kronor.

Kostavgifter inom LSS verksamhetsområden har inte följt den allmänna prisutvecklingen och därmed lett till att den enskilde betalar långt under självkostnadspris. Även vid en jämförelse med andra kommuner visar det sig att Hylte kommuns kostavgifter ligger betydligt lägre. En höjning av kostavgifter för att uppnå självkostnadsprincipen bedöms inte vara rimlig att göras direkt till avgiftsåret 2026, utan en successiv höjning görs fram till 2027. Avgiften för kost inom korttidsvistelse/korttidsstillsyn LSS föreslås år 2026 bli 124 kronor per dag.

Kommunal hälso- och sjukvård är ingen insats enligt socialtjänstlagen. I Hylte kommun tas ingen avgift ut för hälso- och sjukvård men omsorgsförvaltningen föreslår omsorgsnämnden att införa dels en månadsavgift, dels en avgift för enstaka besök. Månadsavgiften för kommunal hemsjukvård föreslås bli 425 kronor per månad och avgiften för enstaka besök föreslås bli 100 kronor per besök. Avgiften kommer att ingå i den kommunala maxtaxan, därav kommer den inte att ingå i region Hallands högkostnadsskydd. En majoritet av Sveriges kommuner tar numer ut en avgift för hemsjukvård, där avgiftsmodellerna mellan kommunerna skiljer sig åt. Utifrån likställighetsprincipen som uttrycks i kommunallagen, vilken innebär att vid fördelning av avgifter att lika avgift ska utgå för lika prestation eller att kommunmedlemmarna som befinner sig i motsvarande läge ska betala samma avgifter. Bokas ett besök hos sjuksköterska på vårdcentral utgår en avgift om 100 kr per besök och att vara inskriven i den kommunala hemsjukvården och erbjudas avgiftsfri vård strider mot denna princip. Syftet med införande av avgift är därutöver att täcka en del av kommunens kostnader för att tillhandahålla hemsjukvård vilket då säkerställer att omsorgen är tillgänglig för alla som behöver det.

Vad avser insatserna boendestöd och ledsagning tas för nuvarande ingen avgift ut i Hylte kommun. Boendestöd är en praktisk, pedagogisk och social insats för personer med funktionsnedsättning som syftar till att underlätta för den enskilde att hantera sin vardag, detta för att personen ska klara av att bo kvar i sin bostad. Ledsagning är en insats som avser ge stöd till personer med funktionsnedsättning att delta i samhällslivet utanför hemmet. Utifrån likställighetsprincipen och att andra insatser inom kommunal omsorg är avgiftsbelagda och det faktum att fler kommuner har infört och inför avgift för dessa båda insatser kan införandet av avgift även i Hylte kommun vara rimlig i framtiden.

Den hyresintäkt omsorgsförvaltningen erhåller från hyresgäster i särskilt boende understiger de lokalhyreskostnader förvaltningen debiteras årligen. Kommuner har inte rätt att subventionera hyrorna för de äldre, då de ska tillämpa självkostnadsprincipen för hyran vid särskilda boenden. En underprissättning vore gynnande av enskild och därmed inte tillåtet. Poängteras kan att de som bor på äldreboende har också rätt att efter att omsorg och hyra ha kvar ett förbehållsbelopp vilket för ensamstående är 7 247 kr/månad och för makar/sambor 5 912 kr/månad och person. Omsorgsförvaltningen vill därför föreslå att denne får i uppdrag att göra en fördjupad analys och därefter redogöra för resultatet och utifrån självkostnadsprincipen ge förslag på hyresavgifter inför taxealet 2027.

Övriga taxor och avgifter inom äldre- och funktionshinderomsorgen beräknas utifrån belopp som är knutna till prisbasbeloppet, enligt socialtjänstlagen (2001:453); SoL.

Förslaget är att avgifterna justeras utifrån beslutat avgifts år i Hylte kommun, dvs från 1 mars 2026–28 februari 2027.

## **Ekonomisk konsekvens av beslutet**

Taxor och avgifter som följer självkostnadsprincipen och som är ekonomiskt hållbara är viktiga för att kommunen ska kunna finansiera sin verksamhet. Grundprissättningen har sedan flera år tillbaka varit låg vilket har bidragit till en glidande ökning av underskottet i budgeten för omsorgsförvaltningen. Att beräkna den ekonomiska konsekvensen av höjda avgifter för kost är inte möjliga att göra då föreslagna höjda kostavgifter påverkar avgiftsutrymmet för omsorgstagaren, dvs vad denne som mest betalar för omsorgen, och därigenom kan reducera taxor/avgifter för andra beslutade omsorgsinsatser.

## **Ärendet och dess beredning**

### **Taxor och avgifter avseende vård och omsorg enligt socialtjänstlagen (SoL).**

#### **Matabonnemang inom särskilt boende**

Vad avser kost för särskilt boende har omsorgsnämnden tidigare år subventionerat avgiften för denna. Den budgeterade kostnaden omsorgsförvaltningen har för innevarande år överstiger den förväntade intäkten från omsorgstagarna med 700 tkr, detta motsvarar cirka 1,0 årsarbetare. Självkostnaden för ett matabonnemang ligger 11,8% över den avgift som debiteras omsorgstagaren. Till avgiftsåret 2026 föreslås avgiften höjas med 698 kr vilket motsvarar 15,2% (höjningen inkluderar även senast kända Prisindex för Kommunal verksamhet om 3,1% som beräknas av Sveriges Kommuner och Regioner). Denna höjning överstiger den sedvanliga uppräknings av taxor och avgifter enligt Socialstyrelsens riktlinjer men för att uppnå självkostnadsprincipen anser omsorgsnämnden detta vara ett nödvändigt steg att ta, och samtidigt möjliggöra att tilldelad budgetram kan hållas.

Nedan tabell visar innevarande års kostavgift, självkostnadspris (dvs vad omsorgsnämndens kostnader för matabonnemang) samt föreslagen kostavgift till nästkommande avgiftsår.

|                        | Matabonnemang |
|------------------------|---------------|
| Kostavgift 2025        | 4 579         |
| Självkostnadspris 2025 | 5 118         |
| Kostavgift 2026        | 5 277         |

Nedan tabell visar en jämförelse med Hallandskommunerna samt strukturellt liknande kommuner (enligt statistikdatabasen Kolada). Om föreslagen kostavgift beslutas kommer Hylte kommun ligga i den övre delen, med förbehåll för vilka kostavgifter nedan kommuner beslutar till 2026.

### Avgifter 2025, matabonnemang

kronor/månad

|            |       |
|------------|-------|
| Mellerud   | 5 520 |
| Emmaboda   | 5 292 |
| Laholm     | 5 280 |
| Vingåker   | 5 157 |
| Markaryd   | 4 689 |
| Laxå       | 4 607 |
| Falkenberg | 4 590 |
| Hylte      | 4 579 |
| Hultsfred  | 4 400 |
| Kungsbacka | 4 337 |
| Varberg    | 4 165 |
| Oxelösund  | 4 000 |
| Halmstad   | 3 964 |

Enligt Socialstyrelsens kartläggning och analys "Kommunernas avgifter enligt socialtjänstlagen", publicerad januari 2025, är medianavgiften för matabonnemang 4 257 kronor per månad (270 stycken kommuner). 25% av undersökta kommuner har en avgift understigande 3 900 kronor per månad medan 25% av kommunerna har en avgift överstigande 4 606 kronor per månad. Avgiften för måltider på särskilt boende varierar mellan 2 490 kronor och 6 555 kronor per månad.

### Matportion vid matleverans inom omsorg i hemmet

Vad avser kostavgiften för en portion vid matleverans har omsorgsnämnden subventionerat även för denna under tidigare år. Den budgeterade kostnaden omsorgsförvaltningen har för innevarande år överstiger den förväntade intäkten från omsorgstagarna med 700 tkr, detta motsvarar cirka 1,0 årsarbetare. Självkostnaden för en matportion ligger 23,0% över den avgift som debiteras omsorgstagaren. Till avgiftsåret 2026 föreslås avgiften höjas med 19 kr vilket motsvarar 26,1% (höjningen inkluderar även senast kända Prisindex för Kommunal verksamhet om 3,1% som beräknas av Sveriges Kommuner och Regioner). Denna höjning överstiger den sedvanliga uppräkningsen av taxor och avgifter enligt Socialstyrelsens riktlinjer men för att uppnå självkostnadsprincipen anser omsorgsnämnden detta vara ett nödvändigt steg att ta, och samtidigt möjliggöra att tilldelad budgetram kan hållas.

Nedan tabell visar innevarande års kostavgift, självkostnadspris (dvs vad omsorgsnämndens kostnader för matportion) samt föreslagen kostavgift till nästkommande avgiftsår.

|                        | Matportion |
|------------------------|------------|
| Kostavgift 2025        | 74         |
| Självkostnadspris 2025 | 91         |
| Kostavgift 2026        | 93         |

Nedan tabell visar en jämförelse med Hallandskommunerna samt strukturellt liknande kommuner (enligt statistikdatabasen Kolada). Om föreslagen kostavgift beslutas kommer Hylte kommun ligga i den övre delen, med förbehåll vilka kostavgifter nedan kommuner beslutar till 2026.

Tilläggs kan att Laholm utöver kostavgiften tar ut 304 kronor per månad för transport, Mellerud tar ut 12 kr per leverans, Markaryd 14 kr per matportion samt att Kungsbacka inte har matdistribution utan omsorgstagarna kan få biståndsbeslut på digitala inköp och betalar då för beviljad tid och Varberg där maten beställs och levereras från en upphandlad leverantör där priset kan jämföras med priset i fysiska butiker.

### Avgifter 2025, matportion

kronor/portion

|            |    |
|------------|----|
| Laxå       | 92 |
| Markaryd   | 85 |
| Emmaboda   | 83 |
| Falkenberg | 79 |
| Oxelösund  | 77 |
| Halmstad   | 75 |
| Hylte      | 74 |
| Laholm     | 74 |
| Vingåker   | 74 |
| Mellerud   | 74 |
| Hultsfred  | 72 |
| Kungsbacka |    |
| Varberg    |    |

Från Socialstyrelsens kartläggning och analys ”Kommunernas avgifter enligt socialtjänstlagen”, publicerad januari 2025, är hämtat tabell beskrivande kostnad för portion vid matleverans.

### Kostnad för matlåda och distribution, kronor per portion

| Kr/port       | Antal      | Procent    |
|---------------|------------|------------|
| -65           | 26         | 18         |
| 66-80         | 62         | 43         |
| 81-100        | 48         | 3          |
| 100-          | 7          | 5          |
| <b>Totalt</b> | <b>143</b> | <b>100</b> |

### Taxor och avgifter avseende insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

#### Kostavgift korttidsvistelse/korttidstillsyn

Befintliga kostavgifter för korttidsvistelse/korttidstillsyn LSS har under en längre period endast räknats upp enligt Socialstyrelsens föreskrifter. Detta har lett till den kostnad för kost som omsorgsnämnden har, kraftigt överstiger den intäkt som faktureras den enskilde för vistelse/tillsyn. Att från 2025 års kostavgifter göra en höjning som innebär en självkostnadstäckning bedöms inte vara rimlig, utan den föreslås göras under åtminstone 2 år. Kostnadsfördelningen mellan de olika måltiderna föreslås utgå från Konsumentverkets riktlinjer.

Se nedan tabell för korttidsvistelse/korttidstillsyn där nuvarande avgift för 2025 samt föreslagna avgifter för 2026 och 2027 redovisas:

|              | 2025      | förslag 2026 | förslag 2027 |
|--------------|-----------|--------------|--------------|
| Frukost      | 19        | 25           | 32           |
| Lunch        | 37        | 43           | 48           |
| Kvällsmål    | 25        | 41           | 56           |
| Mellanmål    | 7         | 15           | 24           |
| <b>Summa</b> | <b>88</b> | <b>124</b>   | <b>160</b>   |

Höjningen från 2025 års kostavgift kan tyckas vara väldigt hög men som nämnts har den inte följt den allmänna prisutvecklingen de senaste åren samt att den i en jämförelse med andra kommuner ändå är relativt låg. Se tabell nedan avseende jämförande kostavgifter 2024:

|                 | Hylte     | Falkenberg | Laholm     | Bromölla  | Götene     | Herrljunga | Hjo        | Strömstad  |
|-----------------|-----------|------------|------------|-----------|------------|------------|------------|------------|
| Frukost         | 10        | 35         | 30         | 15        | 17         | 28         |            | 24         |
| Lunch           | 18        | 60         | 73         | 33        | 42         | 48         |            | 52         |
| Kvällsmål       | 14        | 56         | 48         | 15        | 21         | 48         |            | 52         |
| Mellanmål       | 4         | -          | 24         | 15        | 21         | 14         |            | -          |
| <b>Dagspris</b> | <b>46</b> | <b>151</b> | <b>175</b> | <b>78</b> | <b>101</b> | <b>138</b> | <b>175</b> | <b>128</b> |

### Taxor och avgifter avseende insatser enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL)

#### **Hemsjukvård**

För nuvarande är denna insats kostnadsfri. En majoritet av Sveriges kommuner har infört en avgift för denna insats och prismodeller samt avgiftsnivå skiljer sig väsentligt åt dem emellan. För besök hos sjuksköterska inom regionens verksamheter utgår en avgift om 100 kr medan motsvarande insats i Hylte kommuns verksamheter är avgiftsfri vilket inte är i enlighet med likställighetsprincipen. För avgiftsåret 2026 föreslås införande av avgift för hemsjukvård om 425 kronor per månad samt 100 kronor för enstaka besök för personer inskrivna i den kommunala hemsjukvården från och med 18 års ålder till 84 år. Avgiften kommer att ingå i den kommunala maxtaxan. Dock ej då i regionens högkostnadsskydd.

Nedan tabell visar en jämförelse med Hallandskommunerna samt strukturellt liknande kommuner (enligt statistikdatabasen Kolada).

**Avgifter 2025, hemsjukvård**

kronor/månad

|            |               |              |
|------------|---------------|--------------|
| Laholm     | 445           | 255 kr/besök |
| Vingåker   | 412           |              |
| Halmstad   | 396           | 99 kr/besök  |
| Hultsfred  | 390           |              |
| Mellerud   | 384           |              |
| Kungsbacka | 373           |              |
| Varberg    | 373           |              |
| Emmaboda   |               | 259 kr/besök |
| Oxelösund  |               | 198 kr/besök |
| Markaryd   |               | 167 kr/besök |
| Laxå       |               | 463 kr/tim   |
| Falkenberg | kostnadsfritt |              |
| Hylte      | kostnadsfritt |              |

Enligt Socialstyrelsens kartläggning och analys "Kommunernas avgifter enligt socialtjänstlagen", är medianavgiften för hemsjukvård 400 kronor per månad (198 stycken kommuner). 25% av undersökta kommuner har en avgift understigande 342 kronor per månad medan 25% av kommunerna har en avgift överstigande 490 kronor per månad. Vad avser kostnad för enstaka besök är medianavgiften 200 kronor per besök (110 stycken kommuner), 25% av undersökta kommuner har en avgift understigande 150 kronor medan 25% av kommunerna har en avgift överstigande 300 kronor.

Från ovan nämnda kartläggning och analys gjord av Socialstyrelsen är hämtade nedanstående tabeller.

**Kostnaden för hemsjukvård, kronor per månad**

| Kr/månad      | Antal      | Procent    |
|---------------|------------|------------|
| -300          | 21         | 11         |
| 300-399       | 70         | 35         |
| 400-499       | 59         | 30         |
| 500-599       | 25         | 13         |
| 600-999       | 19         | 10         |
| 1000-         | 4          | 2          |
| <b>Totalt</b> | <b>198</b> | <b>101</b> |

**Kostnaden för hemsjukvård, kronor per besök**

| Kr/besök      | Antal      | Procent    |
|---------------|------------|------------|
| 100-199       | 42         | 39         |
| 200-299       | 36         | 34         |
| 300-399       | 22         | 21         |
| 400-49        | 5          | 5          |
| 500-          | 2          | 2          |
| <b>Totalt</b> | <b>107</b> | <b>101</b> |

**Taxor och avgifter avseende insatserna boendestöd och ledsagning**

**Boendestöd**

För nuvarande erbjuds denna insats helt kostnadsfritt i Hylte kommun. Insatsen är behovsprövad vilket innebär att en ansökan måste göras genom socialtjänstlagen (SoL). Boendestöd är en praktisk, pedagogisk och social insats som syftar till att stärka personens förmåga att klara vardagen ute i samhället och i bostaden. Boendestödjaren ger stöd i att planera, genomföra och vara delaktig i vardagssysslor och samhällslivet. Stödet kan också innebära hjälp vid kontakter med myndigheter och vid behov följa med på möten, läkarbesök och liknande.

21 procent av kommunerna (av 239 kommuner) tar ut en avgift för boendestöd, enligt Socialstyrelsens kartläggning och analys *"Kommunernas avgifter enligt socialtjänstlagen"*. Vid en granskning av ett slumpmässigt valda kommuners webbplatser som har denna avgift visar det sig att avgiften varierar mellan 260 kr och 453 kr per timme. De kommuner som tar ut en avgift för denna insats varierar det även för hur avgiften debiteras. I vissa kommuner debiteras en timtaxa medan i andra kommuner ingår det i en allmän omvårdnadsavgift. I majoriteten av kommunerna ingår avgiften för boendestöd i maxtaxan.

Nedan tabell visar en jämförelse med Hallandskommunerna samt strukturellt liknande kommuner (enligt statistikdatabasen Kolada).

**Avgifter 2025, boendestöd**

|            |               |
|------------|---------------|
| Mellerud   | 195 kr/tim    |
| Markaryd   | kostnadsfritt |
| Emmaboda   | kostnadsfritt |
| Oxelösund  | kostnadsfritt |
| Halmstad   | kostnadsfritt |
| Hylte      | kostnadsfritt |
| Laholm     | kostnadsfritt |
| Laxå       | framgår ej    |
| Falkenberg | framgår ej    |
| Vingåker   | framgår ej    |
| Hultsfred  | framgår ej    |
| Kungsbacka | framgår ej    |
| Varberg    | framgår ej    |

**Ledsagning**

För nuvarande erbjuds även denna insats helt kostnadsfritt i Hylte kommun. Insatsen är behovsprövad vilket innebär att en ansökan måste göras genom socialtjänstlagen (SoL) eller lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Ledsagarservice innebär att ge personer ökade möjligheter att kunna ha kontakt med andra och delta i samhällslivet, till exempel besöka vänner, delta i fritidsaktiviteter eller kulturlivet. Allt för att få hjälp att komma utanför hemmet och bryta eventuell isolering.

I en kartläggning utförd av Socialstyrelsen i rapporten *"Förändringar av ledsagning över tid"*, publicerad 2023, visade det sig att 67 procent av kommunerna tog ut en avgift ledsagning enligt SoL.

Ledsagning i Sveriges kommuner tillhandahålls oftast kostnadsfritt men bara upp till ett visst antal timmar, enligt Socialstyrelsens kartläggning och analys *"Kommunernas avgifter enligt socialtjänstlagen"* publicerad i jan 2025. Vid en granskning av ett slumpmässigt valda kommuners webbplatser (130 stycken) har 62 procent av kommunerna kostnadsfri insats upp till 10 timmar.

Kostnaden per timme varierar stort och utifrån ett antal kommuner (68 stycken) som har denna avgift visar det sig att 16 procent har en timavgift lägre än 200 kronor, 54 procent har en timavgift mellan 200 kronor och 400 kronor medan 29 procent har en timavgift överstigande 400 kronor. I majoriteten av kommunerna ingår avgiften för boendestöd i maxtaxan.

### **Sammanfattning**

Att göra en avvägning om en avgift ska införas för dessa båda insatser är inte alldeles enkel. Att införa avgifter kan leda till att personer med behov inte har råd att ansöka om stöd, vilket kan leda till sämre livskvalitet, ökad isolering och sämre hälsa. Avgifter kan dessutom skapa ojämlikheter mellan kommuner då socialtjänstlagen tolkas olika och inte alla kommuner gör likt i att ta ut avgift eller inte. Däremot kan införande av avgifter skapa bättre möjlighet till ekonomisk hållbarhet och även minska eventuell överkonsumtion av stödet och säkerställa att det når de som verkligen har behovet.

### **Hyror inom äldreomsorgen**

Grundprincipen vad avser de hyror som debiteras omsorgstagare boende i särskilt boende är att de inte får subventioneras, utan självkostnadsprincipen ska tillämpas. Under bokslutsåret 2023 var Malmagårdens hyresintäkter 4 038 532 kronor medan hyreskostnaden var 5 565 111 kronor och på Sjölunda var hyresintäkten 2 490 960 kronor medan hyreskostnaden var 3 147 964 kronor. Hyresintäkterna täcker inte på långa vägar de kostnader som omsorgsförvaltningen har, en total avvikelse om 2 138 583 kronor. Dock ska framhållas att full kostnadstäckning inte är möjlig då beläggningsgraden, fullt naturligt, inte är 100% på något av kommunens särskilda boende. Beläggningsgrad beskriver hur stor andel av tillgängliga lägenheter som är upptagna, det vill säga när någon bor i dem, vid en given tidpunkt. Vid utflyttning står lägenheten tom en mindre tid fram till ny boende kan inhysas, och den tiden kan bli längre om renoveringsbehov bedöms vara nödvändig. Så en viss diskrepans kommer det att med högsta sannolikhet alltid vara mellan omsorgsförvaltningens hyresintäkt och hyreskostnad.

Omsorgsförvaltningen vill därför föreslå att denne får i uppdrag att göra en fördjupad analys och därefter redogöra för resultatet och utifrån självkostnadsprincipen ge förslag på hyresavgifter inför taxealet 2027.

En uppräknig av hyresavgiften, för att uppnå självkostnad, för de boende kan komma att bli märkbar och högre än den som normalt sett görs årligen enligt fastställd rutin. Hyreskostnad för bostad ingår inte i maxtaxan men kommer att ingå i beräkningen av omsorgstagarens avgiftsutrymme. Avgiftsutrymmet anger vad omsorgstagaren kan betala för den vård och omsorg denne är beviljad, men det finns ett tak för den avgift kommunen kan ta ut och för 2025 är detta tak (maxtaxa) 2 642 kronor per månad. Avgiftsutrymmet, även kallat betalningsförmåga, beräknas kortfattat:

+ Nettoinkomst per månad (inklusive bostadstillägg/bidrag)  
- Boendekostnad/hyra per månad  
- Minimibelopp per månad  
= Avgiftsutrymme per månad

Minimibeloppet, även kallat förbehållsbelopp, regleras i socialtjänstlagen och ska täcka normala levnadskostnader, enligt Konsumentverkets beräkning. I levnadskostnader ingår kostnader för följande; livsmedel, fritid, dagstidning, hemförsäkring, kläder och skor, hygien, öppen hälso- och sjukvård, tandvård, hushållsel i eget boende, förbrukningsvaror, möbler och husgeråd, läkemedel, resor samt telefon. För boende på särskilt boende anses vissa kostnader ingå i boendet och minimibeloppet blir då lägre.

### **Omvärldsbevakning avseende taxor och avgifter**

Det finns inga belägg för att avgifter i kommunala verksamheter blir fler till antalet. Men det finns flera faktorer som talar för att avgifter kan komma att höjas eller införas på nya områden. Med minskande skatteintäkter finns ekonomiska incitament att se över befintliga intäktsmodeller. Då kommuner också har rätt att ta ut avgifter för insatser de tillhandahåller, med vissa begränsningar, kan det därmed bli aktuellt med nya avgifter för insatser som tidigare varit avgiftsfria.

Avgifterna inom kommunal verksamhet i riket varierar stort mellan olika kommuner. Det varierar dessutom en del vad avser om avgifterna inberäknas i maxtaxan eller inte. Socialstyrelsen arbetar med att vård och omsorg ska vara god och jämlik, det vill säga att medborgarna ska få samma insats efter behov oavsett vilka de är, vilken livssituation de befinner sig i eller var de bor. Och detta inte minst vad de gäller de avgifter kommunerna tar ut.

Omsorgsförvaltningen arbetar fortlöpande med att effektivisera verksamheterna, särskilt utifrån de ekonomiska budgetramar som beslutas men även utifrån förändrade lagar och regler, och flera anpassningsåtgärder har vidtagits under de senaste åren och fler planeras vidtas kommande år. Det har visat sig att de intäktsmodeller som används inom nämndens verksamheter inte följer självkostnadsprincipen, det vill säga att vissa insatser subventioneras till gagn för omsorgstagarna. En del insatser är dessutom avgiftsfria där en utblick visar att flera kommuner sedan tidigare har infört avgifter, som exempelvis hemsjukvård, boendestöd och ledsagning.

En översyn skulle behöva göras vilka avgiftsmodeller andra kommuner har beslutat om för att få en jämlikhet även i Hylte kommun. Men även för att utröna om det finns fler möjliga sätt att kunna uppnå en budget i balans. Denna översyn skulle så klart följa gällande lagar, regler och praxis för att så långt som möjligt säkerställa att de personer som är i behov av hjälp inte drabbas negativt för att de inte har ekonomiska medel därtill.

### **Förvaltningens bedömning och överväganden**

Syftet med att ha avgifter som följer självkostnadsprincipen samt överväga att införa avgifter för nu kostnadsfria insatser är för att täcka en del av kommunens kostnader för att tillhandahålla insatserna, samtidigt att det säkerställs att omsorgen är tillgänglig för alla som behöver det. Kommunerna har ansvar för att fastställa skäliga avgifter och ta hänsyn till kommunallagens regler.

Höjning av avgifter, och nytillkomna sådana, vad avser kommunal vård och omsorg i en omvärld där utvecklingen går mot att fler personer lever under knappa ekonomiska omständigheter är ett problem. Avgiftsbestämmelserna utformades utifrån detta för att ge skydd mot höga avgifter genom att införa ett tak, den så kallade maxtaxan. Bestämmelserna gav också ett skydd genom att personer med låg inkomster helt eller delvis kan bli avgiftsbefriade.

Omsorgsförvaltningen står inför stora utmaningar när det gäller att hålla en budget i balans. Utöver ökade kostnader så ökar antalet personer som är i behov av omsorgsförvaltningens insatser. Omsorgsförvaltningen genomför omfattande förändringar för att få effektiva scheman utifrån brukarens behov och att flytta de varma händerna dit det behövs.

Påverkansfaktorer som allt fler äldre medborgare samt ökat vård- och omsorgsbehov inom nämndens verksamhetsområden, vilket påverkar de ekonomiska förutsättningarna, nödvändiggör ett kontinuerligt arbete med att effektivisera verksamheterna. Att avgifterna följer självkostnadsprincipen samt överväga att införa avgifter för de insatser som för nuvarande är kostnadsfria kan vara en väg att gå för att minska behovet av förslag på andra anpassningsåtgärder.

**Beslutet skickas till**  
Kommunfullmäktige

Kenneth Pettersson  
Omsorgschef

Anders Moberg/Anna Örnstedt  
Controller/Enhetschef myndighetsavdelningen